

Styrelsen	2025-12-16
Handling nr	12.2
Handläggare	Hanna Björk
Daterad	2025-11-20
Reviderad	

Till
Styrelsen för Västtrafik AB

VGR – Förslag till Hållbarhetsmål 2030

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

- att godkänna redovisat remissvar, samt
- att ge VD i uppdrag att översända svaret.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Camilla Holtet

Göteborg 16 december 2025
Dnr: VTM 1-928-25

Till
Regionstyrelsen
regionstyrelsen@vgregion.se
RS 2025-03313

Västtrafiks svar på remiss angående Hållbarhetsmål 2030

Västtrafik har tagit del av remissversionen av Västra Götalandsregionens Hållbarhetsmål 2030 – För varje människa och för vår planet och lämnar följande synpunkter:

Det är bra att miljömålen och mål för social hållbarhet slås ihop till gemensamma hållbarhetsmål för att stärka bilden av att vi behöver jobba tillsammans i en hållbar riktning, oavsett dimension.

Det är viktigt att säkerställa enhetlighet i målsättningarna för hållbarhetsmål i de strategiska dokument som berör Västtrafiks verksamhet såsom trafikförsörjningsprogrammet och tillhörande strategier och strategiska planer.

På sidan fyra står att "hållbarhetsmålen tydliggör prioriteringar där omställningstakten behöver öka för att möta stora samhällsutmaningar", det framgår inte vilka samhällsutmaningarna är.

Att välja att beskriva hållbarhet ur tre cirklar är inte överensstämmande med hur man beskrivit hållbarhet i förutsättningsrapporten för trafikförsörjningsprogrammet. I trafikförsörjningsprogrammet beskrivs den ekologiska dimensionen som en ram för att kunna uppnå de två andra dimensionerna, medan social hållbarhet (människans välbefinnande) ses som målet och den ekonomiska som medel och möjliggörare för de övriga dimensionerna.

På sidan fem skulle texten "*Social hållbarhet handlar om att sträva mot ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls*" även kunna omfatta beskrivning av vikten av att bygga tillit, god hälsa och skapa jämlika förutsättningar i samhället.

Det är bra med färre och tydligare delmål och det är bra att de övergripande målen finns kvar och inte byts ut. Möjligtvis behövs inte kopplingen mot CSRD eftersom det finns stora osäkerheter på vad som kommer ingå i det och vem som omfattas.

Under område för uppföljning vore det bra att förklara vad hållbarhetsprioriterade upphandlingar är. Det är också viktigt att vidareutvecklingen av hållbara

leverantörsled med kravställning och uppföljning även synkas och arbetas med på liknande sätt inom hela VGR.

Förslag att gula rutor med områden för uppföljning tydliggörs hur det skall mätas, följas upp och vad som ska uppnås.

Det är viktigt att inte hållbarhet ses som ett separat spår, precis som dokumentet beskriver, utan att hållbarhetsarbetet skall hanteras integrerat i ordinarie processer.

Dokumentet beskriver att målen gäller även verksamheter som finansieras av VGR. Det vore bra att tydliggöra vilken typ av verksamheter som avses. Betyder det till exempel att hållbarhetsmålen gäller även för de trafikföretag som Västtrafik upphandlar tjänster av?

På sidan 11, under jämlikhet och lika rättigheter, hade det varit bra om "Fysiskt tillgängliga miljöer och lokaler" ersätts med "Tillgängliga miljöer, fordon och lokaler" för att detta skall inkludera verksamheterna bättre.

På sidan 18, i tabellen med indikatorer, skulle med fördel kunna justera till att alla prioriterade hållplatser ska vara tillgängliga, antalet 800 är inte nödvändigtvis relevant.

På sidan 21, i tabellen med indikatorer och andel som upplever att det är tryggt att resa med Västtrafik kan med fördel delas upp på fler kategorier, upplevelsen skiljer sig emellan till exempel män/kvinnor/ålder m m.

På sidan 25, för att förtydliga så bedömer Västtrafik att scope 1 omfattar de fordon som vi äger medan scope 3 omfattar kollektivtrafikens utsläpp. I tabellen med indikatorer under procentuell förändring finns två jämförelseår, 2006/2010. Kan här förtydliga vilket som har vilket utgångsår.

På sidan 26, i tabellen med indikatorer under fossilfria transporter - vilken enhet ska det mätas i? Vore även bra med ett förtydligande huruvida andel fossilfria transporter inkluderar energi från kärnkraft. Västtrafik räknar kärnkraftsel som fossilfri men inte som förnybar.

Det är viktigt att uppföljning av målen sker och möjligen kan inrapportering kompletteras med stickprovsrevisioner ute i verksamheter och bolag för att se att det som redovisas verkligen sker.

VGRs remissversion för hållbarhetsmål har ett bra innehåll, men eventuellt kan själva hierarkin i dokumentet förtydligas för att underlätta för läsaren.

Avslutningsvis föreslås en sida med ordlista. Vet alla vad rättighetsbärare, skyldighetsbärare, hälsolitteracitet, välfärdstjänst m m är?

//

Helena Englund

Ämne: VB: Remiss: Förslag till Hållbarhetsmål 2030
Bifogade filer: Remissbrev.pdf; Förslag till Hållbarhetsmål 2030.pdf; Svarsformulär remiss Hållbarhetsmål 2030 (VGR).docx

Från: Mari Nilsson <mari.e.nilsson@vgregion.se> **För** Regionstyrelsen
Skickat: den 26 september 2025 13:26
Till: Expediering <expediering@vgregion.se>
Kopia: Politiska sekreterare <politiska.sekreterare@vgregion.se>; Koncernstabsledningen <koncernstabsledningen@vgregion.se>; Maria Svensson <maria.svensson@vgregion.se>
Ämne: Remiss: Förslag till Hållbarhetsmål 2030

Till nämnder, styrelser och bolag

För kännedom till politiska sekreterare samt koncernstabsledningen

Remiss: Förslag till Hållbarhetsmål 2030

Remissperioden pågår 1 oktober till 31 december.

Vi önskar era remissvar senast **31 december 2025**

Skicka svaren till: regionstyrelsen@vgregion.se

Ange i ämnesraden: Remissinstans – Remissvar Hållbarhetsmål 2030, RS 2025–03313

Vid frågor om remissen eller remissförfarandet, kontakta:

Johanna Hårsmar

0765282412

johanna.harsmar@vgregion.se

Remissversion

Hållbarhetsmål 2030

För varje människa och för vår planet

Västra Götalandsregionens (VGR:s) Mål för social hållbarhet 2030 och Miljömål 2030 antogs av regionfullmäktige 2021. År 2026 aktualiserades och sammanfördes målen i Hållbarhetsmål 2030. Målen gäller för alla förvaltningar och bolag samt verksamheter som finansieras av VGR och är prioriterade utifrån organisationens huvuduppdrag. Hållbarhetsmålen ska förstärka ett hållbart genomförande av hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regional utveckling och kultur.

Datum: 2025-09-16

Dokumentnamn: Hållbarhetsmål 2030

Diarienummer: RS 2025-03313

Beslutad av: Politisk instans

Grafisk produktion: VGR Inhouse

Foto: Getty Images (framsida), Jonas Ingman (s. 4), Mika Aberra (s. 8),

Eng Foto (s. 9), Madeleine Johnsson (s. 10), Camilla Lindberg (s. 15), Paul Björkman (s. 19),

Eddie Löthman (s. 26), Garbis Sarafian (s. 29)

Relaterade dokument: Hållbarhetspolicy

Innehåll

Hållbarhet – för varje människa och för vår planet.....	4
Om Hållbarhetsmål 2030	6
Ansvarsfull styrning.....	7
Övergripande hållbarhetsmål	11
Hälsa och välbefinnande.....	12
Jämlikhet och lika rättigheter	15
Tillit, trygghet och delaktighet.....	19
Resurseffektivt och giftfritt.....	22
Låg klimatpåverkan.....	25
Främjad biologisk mångfald	29

Hållbarhet – för varje människa och för vår planet

Som en av landets största regioner och offentliga arbetsgivare har Västra Götalandsregionen (VGR) en betydande roll och ett stort ansvar att vara föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle.

Omställningen utgår från Vision Västra Götaland – Det goda livet som fastslår att både nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden.

Hållbarhetspolicy och Hållbarhetsmål 2030 är de styrande dokument som beskriver VGR:s långsiktiga ambitioner och inriktning för organisationens hållbarhetsarbete. Hållbarhetsmålen tydliggör prioriteringar där omställningstakten behöver öka för att möta stora samhällsutmaningar. Genom att integrera hållbarhet i verksamheternas huvuduppdrag stärks förutsättningarna för att VGR ska kunna bidra till god hälsa, jämlikhet och delaktighet, samt minska organisationens negativa påverkan på miljö och klimat.

Hållbarhetsmål 2030 utgör en drivkraft för förändring, omställning och samarbete mellan aktörer, både inom och utanför Västra Götaland.

Agenda 2030 är den mest ambitiösa globala omställningsagendan för hållbar utveckling som världen antagit. De 17 globala målen omfattar tre ömsesidigt beroende dimensioner av hållbarhet; ekonomisk, social och ekologisk. Målen är odelbara och påverkar varandra

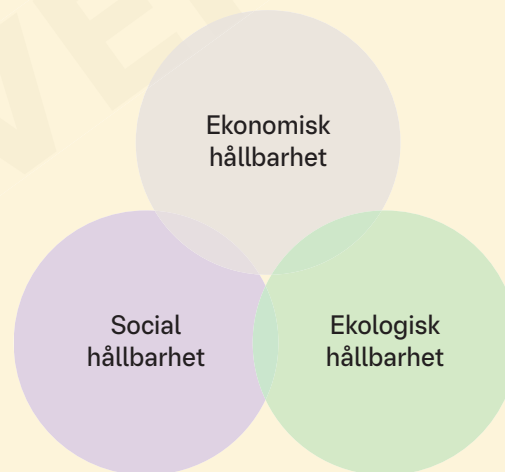
vilket innebär att inget mål kan uppnås på bekostnad av ett annat. Principen Leave no one behind, att ingen människa ska lämnas utanför, betonar att genomförandet av målen ska ske med särskild hänsyn till de människor och samhällen som har sämst förutsättningar. Det innebär att alla människor ska ha samma möjlighet att vara delaktiga och ta del av den samhällsutveckling som sker. Hållbarhetsmål 2030 är VGR:s bidrag till måluppfyllelsen av Agenda 2030.

Hållbar utveckling

”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.¹

Definitionen finns i rapporten ”Vår gemensamma framtid”, kallad Brundtlandsrapporten. Denna definition har blivit en överordnad princip för FN:s arbete och ett övergripande mål för svensk politik. Begreppet definieras utifrån de tre komponenterna ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet som, då de samspelar och stödjer varandra, förväntas leda till hållbar utveckling.²

Ekonomisk hållbarhet handlar om en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. Det handlar om att motverka fattigdom, och att alla ska ha råd att tillgodose sina grundläggande behov i relation till jordklotets ändliga resurser.²

gande behov i relation till jordklotets ändliga resurser.²

Social hållbarhet handlar om att sträva mot ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls.²

Ekologisk hållbarhet innebär att vårda jordens ekosystem långsiktigt, så att de kan fortsätta försörja mänskligheten och de kommande generationerna med det som behövs.²

1 Källa: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>

2 Källa: <https://fn.se/wp-content/uploads/2022/03/Ha%CC%8Allbarhetspolicy.pdf>

Om Hållbarhetsmål 2030

Hållbarhetsmål 2030 består av ett avsnitt om ansvarsfull styrning samt sex övergripande hållbarhetsmål med tillhörande delmål och indikatorer, se samtliga delmål på sid 11.

Avsnittet ansvarsfull styrning beskriver hur hållbarhetsarbetet styrs och leds inom ramen för regionstyrelsen och alla VGR:s nämnder och styrelser ansvar. Här samlas också regionövergripande hållbarhetsområden som hållbar arbetsgivare, säkerhet och beredskap, hållbar finansiell verksamhet, hållbara investeringar, upphandlingar och inköp.

De sex övergripande hållbarhetsmålen med tillhörande delmål pekar ut riktningen för VGR:s hållbarhetsarbete. Delmålen konkretiserar vad som krävs för att VGR ska bli en hållbar organisation och bidra till en hållbar samhällsombild utifrån ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv. Till delmålen kopplas målsatta regionövergripande indikatorer som stödjer styrning, ledning och uppföljning av hållbarhetsarbetet.

Figur 1. Överblick över Hållbarhetsmål 2030.

Ansvarsfull styrning

EU:s direktiv för hållbarhetsrapportering, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), ger en struktur för hållbarhetsarbetet utifrån de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomisk hållbarhet (governance), social hållbarhet och miljömässig hållbarhet. Genom CSRD stärks kraven på transparens, ansvarstagande och integrering av hållbarhet i VGR:s styrning, ledning och uppföljning.

Ansvarsfull styrning (governance) utgör den ekonomiska dimensionen i VGR:s hållbarhetsarbete. Det handlar om hur organisationen styrs, leds och följs upp för att säkerställa långsiktig hållbarhet. En grundläggande förutsättning för att nå VGR:s hållbarhetsmål är att hållbarhetsarbetet är strukturerat, integrerat samt utgår från en tydlig ansvarsfördelning. Med integrerat avses att hållbarhet hanteras i förvaltningar och bolags, nämnder och styrelser ordinarie processer för beslut, budget, planering, genomförande och uppföljning.

Regionstyrelsen har övergripande ansvar och uppsiktsplikt över hållbarhetsarbetet. Regionstyrelsen utövar ägarskap för VGR:s utförare och har övergripande ansvar för att säkerställa att utförarverksamheten efterlever fattade beslut om social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Regionstyrelsen och dess **hållbarhetsutskott** har strategiskt och samordnande ansvar samt en stödande roll gentemot utförarverksamheterna i deras arbete med VGR:s hållbarhetsmål. Hållbarhetsutskottet ska följa genomförandet av hållbarhetsarbetet samt analysera, ta initiativ till åtgärder och föreslå förändringar för att nå måluppfyllelse.

Regionstyrelsen och dess **ägarutskott** har övergripande ansvar för att säkerställa att hållbarhetsaspekter integreras i styrning, finansiell verksamhet, investeringar, upp-

handling och inköp. Utskottet hanterar även frågor kring säkerhet och beredskap.

Regionstyrelsen

och dess **personalutskott** har det övergripande ansvaret för personal- och arbetsgivarfrågor. Inom ramen för hållbarhetsarbetet omfattar detta områden som strategisk kompetensförsörjning, arbetsmiljö samt hållbart ledarskap och medarbetarskap.

Regionstyrelsen och dess **digitaliseringsutskott** har det övergripande ansvaret för att leda och följa upp VGR:s digitaliseringsarbete inklusive informationssäkerhet och dataskydd, kravställning vid upphandling samt regiongemensamma frågor inom AI.

Regionstyrelsen och dess **beredning för mänskliga rättigheter** har ett samordnande ansvar samt en stödande roll till utförarverksamheterna i deras arbete med mänskliga rättigheter. Beredningen ska följa utvecklingen inom ansvarsområdet samt analysera, ta initiativ till åtgärder och föreslå förändringar för att nå måluppfyllelse.

Nämnder och styrelser ansvarar för att hållbarhetsarbetet bedrivs systematiskt, integrerat och i linje med VGR:s hållbarhetsmål. Nämnder och styrelser ska konkretisera mål och delmål utifrån ansvar, rådighet och väsentlig påverkan på den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten.

Miljöledningssystemet utgör ett stöd för ett systematiskt och målinriktat miljöarbete i verksamheterna. Förvaltningar och bolag med större omfattning eller har mer betydande miljöpåverkan är certifierade enligt ISO 14001:2015, medan övriga verksamheter är miljödiplomerade. Denna strukturerade metodik skapar förutsättningar för ständiga förbättringar samt en systematik som ska upprätthållas och vidareutvecklas.

Hållbar arbetsgivare

Hållbar arbetsgivare styrs genom VGR:s *medarbetarpolicy* samt i *Regiongemensam plan för kompetensförsörjning*. Hållbar arbetsgivare innebär att skapa förutsättningar för ett gott, jämställt och hållbart arbetsliv samt säkerställa VGR:s kompetensförsörjning.

VGR ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder ett hållbart arbetsliv där chefer har goda förutsättningar att kunna leda. Medarbetarnas hälsa ska främjas genom goda arbetsvillkor, god arbetsmiljö och förutsättningar för personlig och professionell utveckling. VGR ska arbeta för lika rättigheter och möjligheter och samtliga arbetsplatser ska vara fria från diskriminering. Alla anställda, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller andra skyddade grunder, ska behandlas jämlikt och ha samma möjligheter. Alla medarbetare ska ha goda arbetsförhållanden i både den sociala, organisatoriska och fysiska arbetsmiljön. Arbetet med inkludering och aktiva åtgärder mot diskriminering ska ingå i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

VGR står inför en betydande kompetensförsörjningsutmaning som möts genom

att arbeta för att attrahera och rekrytera nya medarbetare samtidigt som ett stort fokus läggs på att behålla och utveckla befintliga medarbetare. Rekrytering ska ske utifrån kompetens och de rekryteringar som genomförs ska vara inkluderande och ha en positiv inverkan på jämställdhet och mångfald. Rekrytering behöver ske inom nya målgrupper och genom att arbeta systematiskt med tidig kompetensförsörjning. VGR är en arbetsgivare som bidrar till ett hållbart och inkluderande arbetsliv genom att skapa varaktiga anställningar där människor, oavsett funktionalitet, ska kunna bidra med sin kompetens.

Områden för uppföljning:

- Medarbetare som upplever sitt arbete som meningsfullt
- Medarbetare som rekommenderar VGR som arbetsgivare
- Medarbetare som utsatts för kränkande särbehandling, diskriminering, sexuella trakasserier, våld eller hot om våld
- Aktiva åtgärder mot diskriminering
- Lönekartläggning – jämställda löner

Säkerhet och beredskap

Säkerhet och beredskap styrs genom VGR:s *policy för säkerhet och beredskap* med tillhörande styrdokument. Förändringar i säkerhetsläget och andra risker för samhälle, människor och miljö ställer ökade krav på VGR:s robusthet, krisberedskap, säkerhetsarbete och förmåga att ställa om. Omställningen till ett hållbart samhälle är en viktig del i det förebyggande säkerhets- och beredskapsarbetet.

Ett systematiskt säkerhets- och krisberedskapsarbete, inkluderar allt ifrån att förbereda VGR för höjd beredskap och krig till brandskydd och andra säkerhetsåtgärder för att skydda människor och miljö. VGR ska bedriva ett effektivt och förebyggande arbete mot oegentligheter och otillåten påverkan för att motverka korruption, mutor och välfärdsbrott samt rapportera tillbud, incidenter, avvikelser, sårbarheter, hot, våld och brottslighet. VGR ska skydda information och personuppgifter från obehörig åtkomst samt skydda informationssystem och digitala tjänster mot cyberhot.

VGR:s beredskapsarbete syftar till att minska sårbarheten och skapa förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet både i fredstida kris, vid höjd beredskap och krig. Det handlar om att bevara och skydda

demokrati, mänskliga fri- och rättigheter samt yttrandefrihet. Att aktivt bevaka och respektera mänskliga rättigheter och jämlikhet samt skydda miljön ska vara vägledande i verksamhet och prioriteringar vid kris, förhöjd beredskap eller krig. Det innebär att i beredskapsplanering och kontinuitetsplanering beakta jämställdhet, jämlikhet, icke-diskriminering, funktions- och barnrätt samt miljö- och klimat.

Områden för uppföljning:

- Informationssäkerhet, säkerhet och beredskap
- Visselblåsningsärenden
- Kontroll av ekonomiskt stöd
- Otillåten påverkan
- Hot och våld

Hållbar finansiell verksamhet

Hållbar finansiell verksamhet styrs genom VGR:s *finanspolicy* med tillhörande riktlinjer. Finansverksamheten ska präglas av god etik och hållbarhet som bidrar till genomförande av VGR:s hållbarhetsmål, där beslut grundas på långsiktigt ansvarstagande både ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Finansverksamheten ska också bedrivas på ett sådant sätt som förebygger och minimerar välfärdsbrott, korruption, penningtvätt och annan otillbörlig påverkan på verksamheten. Strävan efter transparens och ansvarsfullt agerande ska vara vägledande i alla finansiella relationer och transaktioner.

VGR:s kapitalförvaltning ska säkerställa långsiktig hållbarhet och ska bidra till att FN:s globala mål för hållbar utveckling uppfylls och att placeringar bidrar till social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Områden för uppföljning:

- Hållbar medelsförvaltning
- Hållbara bank- och betaltjänster

Hållbara investeringar

Hållbara investeringar styrs genom VGR:s *investeringspolicy* med tillhörande riktlinje. Investerande nämnder och styrelser har ytterligare förtydligat hanteringen för den egna verksamheten i förvaltningsspecifika rutiner. VGR:s investeringspolicy syftar till att styra hur investeringar hanteras, och att de investeringar som planeras och genomförs tillgodoser de för VGR viktigaste behoven inom ramen för en långsiktigt hållbar ekonomi. Vilka de viktigaste behoven är bedöms utifrån regionövergripande beslutade styrande måldokument och fullmäktiges budget.

Område för uppföljning:

- Ansvarsfulla investeringar

Hållbara upphandlingar och inköp

Inköp och upphandling styrs genom VGR:s inköbspolicy med tillhörande riktlinjer. Målsättningen är att inköpen ska vara totalkostnadseffektiva, rättssäkra och ta tillvara konkurrensen på marknaden. Inköpen ska

också främja innovativa lösningar och säkerställa ekologisk och social hänsyn. Hållbara upphandlingar med kravställning och uppföljning kring hållbarhet såsom miljö, klimat, biologisk mångfald, mänskliga rättigheter och hållbara leveranskedjor är ett kraftfullt styrmedel. Hållbarhetskrav integreras i inköpsprocessen för att säkerställa mänskliga rättigheter och minska den negativa påverkan på miljö under produktens livscykel, både globalt och regionalt.

VGR:s hållbarhetsmål utgör ett styrande och vägledande underlag för kravställande av hållbarhet i upphandlingar. Samarbetet med landets övriga regioner kring hållbar upphandling med gemensam uppförandekod för leverantörer och harmoniserade hållbarhetskrav ger en tydlighet gentemot marknaden vilket driver på omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Område för uppföljning:

- Hållbarhetsprioriterade upphandlingar

”

Hållbara upphandlingar med kravställning och uppföljning kring hållbarhet såsom miljö, klimat, biologisk mångfald, mänskliga rättigheter och hållbara leveranskedjor är ett kraftfullt styrmedel.

Övergripande hållbarhetsmål

Regionfullmäktige har fastställt övergripande mål och delmål. Hållbarhetsmålen gäller för alla nämnder och styrelser, förvaltningar och bolag samt de verksamheter som finansieras av VGR.

Styrelser och nämnder, förvaltningar och bolag konkretiserar mål och delmål och bidrar därigenom till att uppnå målen.

För att stärka genomförandet och skapa synergier är samverkan och samarbete över verksamhetsgränser avgörande.

De sex övergripande hållbarhetsmålen med tillhörande delmål är ömsesidigt beroende av varandra och bildar en helhet. Det innebär att framsteg inom ett mål kan bidra till framsteg inom andra områden.

Figur 2. De sex övergripande hållbarhetsmålen med tillhörande delmål.

	Hälsa och välbefinnande	• Barnets rättigheter tillgodoses • Hälsöfrämjande och förebyggande verksamhet
	Jämlikhet och lika rättigheter	• Jämlik och jämställd verksamhet fri från diskriminering • Inkluderande och normmedveten information • Fysiskt tillgängliga miljöer och lokaler
	Tillit, trygghet och delaktighet	• Delaktighet och dialog med dem som berörs • Frihet från våld, hot och kränkningar
	Resurseffektivt och giftfritt	• Cirkulära produkt- och materialflöden • Hållbar kemikalie- och läkemedelsanvändning
	Låg klimatpåverkan	• Hållbara transporter och resor • Klimat- och energieffektiv verksamhet • Klimatanpassad verksamhet
	Främjad biologisk mångfald	• Främjad biologisk mångfald vid markanvändning • Hänsyn till biologisk mångfald vid val av varor och tjänster

Hälsa och välbefinnande

Det nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Hälsa är en grundläggande mänsklig rättighet och en förutsättning för människors livskvalitet, egenmakt och möjlighet till det goda livet. Hälsan och livsvillkoren i befolkningen har under lång tid generellt sett blivit bättre samtidigt som den positiva hälsoutvecklingen är ojämlik. Skillnader i livsvillkor och hälsa finns mellan grupper bland annat utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, bostadsort och socioekonomiska förutsättningar.

VGR påverkar människors hälsa och välbefinnande inom samtliga huvuduppdrag; hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, kultur, utbildning och regional utveckling. Genom att arbeta hälsofrämjande och förebyggande i egen verksamhet och i samverkan med andra samhällsaktörer med utgångspunkt i ett jämlikhets- och livsloppsperspektiv kan VGR påverka hälsan positivt i befolkningen. VGR:s välfärdstjänster ska kompensera för ojämlika livsvillkor och särskilt stärka möjligheterna till hälsa och välbefinnande för individer och grupper med större behov av samhällets stöd.

”

Hälsa är en grundläggande mänsklig rättighet och en förutsättning för människors livskvalitet, egenmakt och möjlighet till det goda livet.

Delmål

Barnets rättigheter tillgodoses

När barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda skapas bättre förutsättningar för dem. FN:s konvention om barnets rättigheter beskriver barnets mänskliga rättigheter. Ett barnrättsperspektiv innebär att inget barn får diskrimineras, att barnets bästa ska bedömas och beaktas i beslut och åtgärder som rör barn, att varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling samt att barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Det handlar också om att resurser avsätts för barn och unga samt att barn, unga och vuxna har goda kunskaper om barnets rättigheter.

Sedan barnkonventionen blev svensk lag har kraven på offentliga aktörers barnrättsarbete ökat. För VGR innebär detta att alla medarbetare har ansvar för att barn och ungas rättigheter tillgodoses och att barnkonven-

tionen ska omsättas i det dagliga arbetet. VGR ska arbeta systematiskt med barnrättsfrågor och stärka kunskapen, förståelsen och förmågan hos ledning och medarbetare att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv. Ett viktigt verktyg är prövningar och analyser av barnets bästa/barnkonsekvensanalyser, som ska genomföras vid beslut och förändringar som påverkar barn och unga.

Barnets delaktighet och kompetens ska erkännas och tas tillvara i alla delar av verksamheten, för att nå detta behöver former för barns och ungas delaktighet och medskapande utvecklas. För att säkerställa barns liv, hälsa och utveckling ska rutiner finnas kring barn som anhöriga och orosanmälning till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn riskerar att fara illa.

Tabell 1. Indikatorer och målvärden för delmål Barnets rättigheter tillgodoses.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel förvaltningar och bolag som arbetar systematiskt utifrån antagen rutin eller motsvarande för tillämpning av barnkonventionen	100 %
Andel hälso- och sjukvårdsförvaltningar som arbetar systematiskt utifrån antagen rutin eller motsvarande kring orosanmälning till socialtjänsten vid misstanke om att barn riskerar att fara illa	100 %
Antal genomförda prövningar och analyser av barnets bästa/barnkonsekvensanalyser (jämförelseår 2024)	Öka

Delmål

Hälsofrämjande och förebyggande verksamhet

Delmålet syftar till en omställning till hälsofrämjande och förebyggande arbete med särskilt fokus på levnadsvanornas och kulturens hälsofrämjande effekter, samverkan för folkhälsa, investeringar i barn och ungas hälsa och utveckling samt psykisk ohälsa och att förebygga suicid. Omställningen behövs för att möta den demografiska utvecklingen och den ökande psykiska och fysiska ohälsan i samhället. Effektiva och kunskapsbaserade främjande och förebyggande insatser bidrar till att minska framtida behov av vård- och omsorg, att samhällets resurser används mer kostnadseffektivt och att påverkan på miljö och klimat minskar.

VGR ska erbjuda proaktiva, hälsofrämjande och förebyggande insatser som stödjer invånarnas förmågor och förutsättningar att stärka sin hälsa. Förebyggande insatser, som screening för olika sjukdomar, vaccinering och fallskadeprevention, syftar till att minska riskfaktorer. Hälsofrämjande insatser skapar

förutsättningar för positiva hälsobeteenden, levnadsvanor och upplevelse av livskvalitet, sammanhang och tillhörighet. Det kan vara att investera i barn och unga för en god hälsa genom hela livet, främja ett hälsosamt åldrande eller påverka livsvillkor och socioekonomi genom utbildning, arbete och inkludering.

VGR ska arbeta med hälsofrämjande och förebyggande insatser för att minska den psykiska ohälsan, tidigt sätta in insatser vid tecken på psykisk ohälsa och stärka det systematiska suicidpreventiva arbetet.

Samverkan såväl inom VGR som med externa aktörer inklusive civila samhällets organisationer är väsentligt i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. VGR ska samverka med Västra Götalands kommuner för ett sammanhållet, långsiktigt och jämlikt folkhälsoarbete med folkhälsoavtal som bas.

Tabell 2. Indikatorer och målvärden för delmål Hälsofrämjande och förebyggande verksamhet.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel som diskuterat levnadsvanor med läkare eller någon annan ur personalen vid vårdbesök i primärvård (jämförelseår 2024)	55 %, minskade könsskillnader
Andel hälso- och sjukvårdsförvaltningar som arbetar systematiskt utifrån Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor	100 %
Andel hälso- och sjukvårdsförvaltningar samt Naturbruks- och Folkhögskoleförvaltning med förvaltningsövergripande beslut, rutin eller motsvarande kring att identifiera och agera vid risk för suicid	100 %
Förutsättningar för ett sammanhållet, långsiktigt och jämlikt folkhälsoarbete i samverkan med Västra Götalands kommuner – folkhälsomedel krona per invånare	Följa utvecklingen

Jämlikhet och lika rättigheter

Sverige har ratificerat flera konventioner om mänskliga rättigheter och VGR är skyldig att respektera, skydda, uppfylla och främja rättigheterna. Jämlikhet, jämställdhet och lika rättigheter betyder att alla människor är lika mycket värda och ska ha likvärdiga möjligheter. Det innebär prioritering av de individer och grupper som är i större behov av samhällets stöd, för att få ett jämlikt utfall. Det handlar också om att riva de hinder och förändra de strukturer som skapar ojämlikhet.

VGR:s arbete för jämlikhet och lika rättigheter grundas i de mänskliga rättigheterna och utgår från de sju diskrimineringsgrunderna samt aspekter kring ojämlikhet. Det innebär att alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller

ålder, bostadsort och socioekonomiska förutsättningar ska kunna ta del av VGR:s verksamheter på lika villkor. VGR har skyldighet att informera rättighetsbärarna om sina mänskliga rättigheter. VGR har dessutom ansvar för att främja de fem nationella minoriteternas¹ möjligheter att behålla och utveckla sin kultur samt skydda och främja de nationella minoritetsspråken².

Förtroendevalda, chefer och medarbetare ska ha kunskap om jämlikhet, jämställdhet och diskriminering samt kunna omsätta kunskapen till handling inom ramen för sin roll och ansvar. Ett systematiskt arbete med att identifiera, analysera och åtgärda omotiverade skillnader ska säkerställa jämlikhet och jämställdhet, både vad gäller beslut och verksamhet.

1 Judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar.

2 Jiddisch, romani chib, samiska, finska, meänkieli.

”

Bemötandet inom VGR ska präglas av respekt för allas lika värde, individens rätt till självbestämmande och integritet.

Delmål

Jämlik och jämställd verksamhet fri från diskriminering

En jämlik, jämställd och icke-diskriminerande verksamhet innebär att varje människa inkluderas och bemöts likvärdigt och med värdighet. Individens behov och rättigheter ska tillgodoses oavsett skiftande förutsättningar. För att uppnå detta krävs kunskap om jämlikhet, mänskliga rättigheter och ett människorättsbaserat arbetssätt. Utbildningsinsatser bör utvecklas i samverkan med personer som har egna erfarenheter av diskriminering och ojämlikhet, vilket bidrar till ökad förståelse och relevans.

All verksamhet inom VGR:s olika huvuduppdrag ska genomföras på ett sätt som är jämlikt och jämställt, utan omotiverade skillnader. Skillnader i erbjudande, utförande och resultat ska analyseras och motverkas när de inte är sakligt motiverade. Hinder som påverkar människors möjlighet att använda VGR:s tjänster på lika villkor ska identifieras och åtgärdas. Omotiverade skillnader ska beskrivas i ärendeberedning, planering, beslutsunderlag och redovisningar, för att säkerställa att verksamheten är rättvis och inkluderande. Individbaserad statistik

och indikatorer ska i möjligaste mån redovisas könssuppdelad.

Digitala lösningar som tjänster, verktyg och applikationer kan bidra till ökad jämlikhet, men ska vara tillgängliga och anpassade efter målgruppens behov och förutsättningar. Samtidigt ska VGR säkerställa att alternativ finns för personer som av olika anledningar inte har möjlighet att hantera digitala offentliga välfärdstjänster.

Bemötandet inom VGR ska präglas av respekt för allas lika värde, individens rätt till självbestämmande och integritet. Ett likvärdigt och normmedvetet bemötande är avgörande för att skapa tillit och förtroende, och för att människor ska vilja, kunna och känna sig trygga att söka och använda VGR:s olika välfärdstjänster. VGR ska vara en hälsolitterat organisation som medvetet och systematiskt arbetar för att göra det lätt för människor att förstå, värdera och använda information och tjänster. Syftet är att stärka individens förmåga att ta hand om sin hälsa och att minska ojämlikhet.

Tabell 3. Indikatorer och målvärden för delmål Jämlik och jämställd verksamhet fri från diskriminering.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel i befolkningen som uppfattar att vård ges på lika villkor (jämförelseår 2024)	70 %, minskade könsskillnader
Andel som upplever att kommunikationen med läkare och annan personal är begriplig (hälsolitteracitet) (jämförelseår 2024)	87 %, minskade könsskillnader
Antal verksamheter som är HBTQ-diplomerade av VGR (jämförelseår 2024)	Öka
Andel individbaserade indikatorer i regionfullmäktiges budget som redovisas könssuppdelade	100 %

Delmål

Inkluderande och normmedveten information

Alla människor ska kunna kommunicera med offentliga verksamheter och ta del av dess information och tjänster.

VGR:s information ska vara lätt att uppfatta, förstå och använda. Informationen ska vara tillgänglig i olika format så att den går att ta till sig med olika hjälpmedel som skärmläsare och punktskriftsskärmar. Webbplatser och applikationer ska vara utformade så att de är lätta att navigera på och använda för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning. Mallar för dokument som rapporter, presentationer och beslutsunderlag ska vara tillgänglighetsanpassade.

Ett regiongemensamt arbetssätt kring översättningar ska säkerställa att alla invånare, oavsett språklig bakgrund, kan förstå och använda VGR:s välfärdstjänster. Information

inom VGR ska finnas översatt till relevanta språk och vara korrekt och anpassad till målgruppen. I bedömningen av vilka språk som är relevanta att översätta till ska de fem nationella minoritetsspråk som VGR enligt lag har ansvar för att skydda och främja särskilt beaktas.

VGR ska ha ett normmedvetet förhållnings-sätt i bild och text som publiceras internt och externt. Det innebär att bilder och texter ska spegla den mångfald som finns i samhället så att varje läsare, lyssnare eller person som VGR möter känner sig inkluderad oavsett socioekonomiska förutsättningar, geografisk hemvist, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Tabell 4. Indikatorer och målvärden för delmål Inkluderande och normmedveten information.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel av VGR:s webbplatser som är tillgänglighetsgodkända	100 %
Andel av VGR:s mest nedladdade dokument som är tillgänglighetsgodkända	100 %

Delmål

Fysiskt tillgängliga miljöer och lokaler

Delmålet syftar till en omställning till självständig tillgång till VGR:s verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar har alla rätt att leva ett självständigt liv och delta i samhället på lika villkor.

Lokaler och miljöer som VGR verkar i och ansvarar för ska vara tillgängliga och användbara på lika villkor för alla. Det innebär att utemiljöer, lokaler och verksamheter ska gå att ta sig till, in i och användas av alla på ett självständigt sätt. Vid behov ska också alla kunna utrymma på ett självständigt sätt oavsett funktionsnedsättning. Att utforma lokaler, miljöer, tjänster och verksamheter så att de ska kunna användas av så många som möjligt, så kallad universell utformning, ger förutsättningar för självständighet och minskar behovet av anpassningar i efterhand.

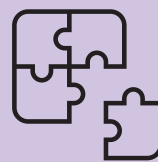
Fysiskt tillgängliga och användbara lokaler och miljöer kräver ansvarstagande av både fastighetsägaren och verksamhetsansvarig. Alla lokaler/verksamheter som VGR äger, helt eller delvis finansierar eller har avtal med ska inventeras av Tillgänglighetsdatabasen (TD). Anmärkningar som identifierats och synliggjorts vid inventering ska skyndsamt åtgärdas. Information kring fysisk tillgänglighet ska publiceras för allmänheten på webbplatsen www.t-d.se.

Krav kring fysisk tillgänglighet ska ställas i samband med upphandling av verksamhet, lokaler och miljöer. Antagna riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet ska följas vid ny- och ombyggnation av lokaler och fastigheter samt hållplatser i kollektivtrafiken.

Tabell 5. Indikatorer och målvärden för delmål Fysiskt tillgängliga miljöer och lokaler.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel åtgärdade inventeringsanmärkningar för enkelt avhjälpna hinder respektive avvikelser på grön nivå enligt VGR:s riktlinje för fysisk tillgänglighet (jämförelseår 2024)	Enkelt avhjälpna hinder: 100 % Grön nivå: Årlig ökning
Antal prioriterade hållplatser i kollektivtrafiken som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning	800

Tillit, trygghet och delaktighet

Tillit, trygghet och delaktighet är grundläggande värden i ett demokratiskt samhälle och utgör fundament för ett samhälles stabilitet, funktion och långsiktiga utveckling.

Tillit handlar om förtroendet mellan människor, till offentliga institutioner och till demokratin och fungerar som ett sammanhållande kitt som gynnar gemenskap, samarbete och samhällsutveckling. Tilliten är fortsatt hög i Västra Götaland men riskerar att minska i takt med exempelvis ökad spridning av falsk eller vilseledande information, utbredd organiserad brottslighet eller vid utsatthet för diskriminering. Trygghet bidrar till social stabilitet och är direkt kopplat till människors hälsa och välbefinnande. Trygghet skapar också förutsättningar för ekonomisk utveckling och gör oss mer

benägna att engagera oss i framtidsfrågor och samhällsutveckling. Människors möjlighet att vara delaktiga och påverka beslut som rör såväl det egna livet som det omgivande samhället skapar förutsättningar för trygghet och tillit. Tillsammans bidrar tillit, trygghet och delaktighet till hållbarhet, rättvisa och demokrati, ett samhälle där varje människa kan leva med värdighet och frihet.

VGR har en central roll i att skapa ett inkluderande, rättvist och demokratiskt samhälle, där alla invånare ges möjlighet att delta i samhällsutvecklingen på lika villkor. VGR skapar förtroende och bidrar till stärkt tillit, trygghet och delaktighet genom att vara en transparent organisation som agerar på alla former av våld och för dialog med människor som berörs verksamheten.

”

Tillsammans bidrar tillit, trygghet och delaktighet till hållbarhet, rättvisa och demokrati, ett samhälle där varje människa kan leva med värdighet och frihet.

Delmål

Delaktighet och dialog med dem som berörs

Delmålet syftar till att skapa jämlika och icke-diskriminerande verksamheter, där beslutsfattandet är välgrundat och tilliten till VGR som organisation stärks. När människor upplever att deras röster blir hörda och att deras åsikter tas på allvar ökar engagemanget, vilket leder till ökat stöd för beslut och åtgärder och mer effektiva lösningar på de utmaningar som verksamheten står inför. Öppen och transparent kommunikation bygger förtroende och minskar risken för missförstånd och människorättskränkningar.

VGR ska involvera, lyssna in och beakta synpunkter och erfarenheter från dem som berörs av verksamheten – invånare, patienter, brukare, besökare, studerande och resenärer – med särskilt fokus på grupper vars erfarenheter ofta förbises i samhälls- och verksamhetsutveckling. Det gäller exempelvis

barn, unga och äldre, hbtqi-personer, individer i socialt eller socioekonomiskt utsatta situationer, personer som tillhör nationella minoriteter samt personer med funktionsnedsättning.

Delaktighet och medskapande ska möjliggöras i såväl det enskilda mötet med VGR:s verksamheter som i de beslut som påverkar dem som individer. Detta sker genom personcentrerat och medskapande arbetssätt i verksamhetens vardag samt genom att utveckla och använda olika forum och processer för ökad inkludering och vidgat deltagande. Aktiv involvering, dialog och samråd med civilsamhällets organisationer utifrån ett människorättsperspektiv ska användas för att tillvarata viktiga perspektiv, kunskaper och erfarenheter i ärendeberedning och utvecklingen av VGR:s verksamheter.

Tabell 6. Indikatorer och målvärden för delmål Delaktighet och dialog med dem som berörs.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel förvaltningar och bolag som har etablerade forum eller processer för delaktighet och dialog med verksamhetens målgrupp	100 %
Positiv upplevelse av delaktighet i vården (jämförelseår 2024)	Primärvård: 85, minskade könsskillnader Öppenvård sjukhus: 92, minskade könsskillnader

Delmål

Frihet från våld, hot och kränkningar

Frihet från våld, hot och kränkningar är grundläggande för att säkerställa varje individs rätt till ett värdigt och tryggt liv. Människor utsätts för fysiskt, psykiskt och sexuellt våld, hot och kränkningar i många och skiftande sammanhang. Våld, hot och kränkningar sker även digitalt via mobil, sociala medier eller digitala tjänster.

Enligt Istanbulkonventionen som Sverige ratificerat ska yrkesverksamma som kommer i kontakt med brottsoffer eller förövare ha utbildning om att förebygga och upptäcka våld, om jämställdhet mellan kvinnor och män samt om brottsoffrens behov och rättigheter. Yrkesverksamma ska också förebygga att en person som utsatts för ett brott eller kränkning skadas ytterligare i mötet med exempelvis vård, myndigheter eller rättsväsende genom att bemötandet inte sker med respekt, lyhördhet och stöd.

VGR ska inom alla huvuduppdrag arbeta med att skapa trygga miljöer och verksamheter fria från våld, hot och kränkningar, samt ha

rutiner för att hantera incidenter och ge stöd till utsatta personer.

Inom hälso- och sjukvården ska insatser ske för att tidigt upptäcka och förebygga våld, hot och kränkningar samt erbjuda en trygg miljö för personer som utsatts för våld. Detta görs genom ett systematiskt arbetssätt för att ställa rutinmässiga frågor om våld, erbjuda vård och stöd till de som utsatts samt dokumentera skador för att bidra till ökad lagföring av våldsutövare. Alla anställda i hälso- och sjukvården ska ha grundläggande utbildning om våld i nära relationer.

I FN:s granskningar utifrån mänskliga rättigheter beskrivs tvångsåtgärder i psykiatriska verksamheter som en form av våld. Sverige får kritik kring överanvändning och brister i uppföljning av tvångsåtgärder. VGR ska arbeta systematisk för ökad delaktighet för patienten och minskad användning i form av en nollvision för tvångsåtgärder inom psykiatrin.

Tabell 7. Indikatorer och målvärden för delmål Frihet från våld, hot och kränkningar.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel hälso- och sjukvårdsförvaltningar som arbetar systematiskt med att fråga om våld i nära relation utifrån antagen rutin	100 %
Andel som upplever att det känns tryggt att resa med Västtrafik	Årlig ökning
Antal tvångsåtgärder inom psykiatriska verksamheter	Årlig minskning

Resurseffektivt och giftfritt

Användningen av naturresurser har ökat kraftigt globalt under de senaste femtio åren. Utvinning av material, bränslen och livsmedel står för stora utsläpp av växthusgaser och är också en orsak till förlust av biologisk mångfald samt ohållbart utnyttjande av vattenresurser. En stor mängd miljö- och hälsoskadliga ämnen som är inbyggda i produkter och avfall sprids i naturen, vilket förvärrar miljöproblemen ytterligare.

VGR:s användning av material och produkter har en betydande påverkan på miljö och hälsa, både i Sverige och globalt. Genom VGR:s verksamheter passerar stora materialflöden av plast, textilier, metall, glas, papper, livsmedel, läkemedel och drivmedel. Vissa av dessa flöden, som engångsmaterial, strömmar dagligen in och ut ur verksamheterna. Bränslen förbränns och sprider omedelbart restprodukter ut i atmosfären, medan andra

material, såsom byggmaterial, möbler och inredning, har betydligt längre omloppstider. Till slut blir dessa produkter avfall, vilket kan orsaka föroreningar som påverkar människor, djur och natur negativt. Precis som i samhället i stort är de flesta av VGR:s materialflöden linjära, resurser förbrukas och omvandlas till avfall.

Eftersom jordens naturresurser är begränsade ska VGR vårda, respektera och hushålla med dem samt arbeta för en resursanvändning inom planetens gränser. Det ska säkerställas genom att minska användningen av onödiga material, optimera processer, maximera nyttjandegraden av varor och tjänster, undvika överanvändning, öka återbruket och höja andelen materialåtervinning. Genom att ställa om till en cirkulär ekonomi bidrar VGR till mer hållbara och robusta materialflöden.

”

Eftersom jordens naturresurser är begränsade ska VGR vårda, respektera och hushålla med dem samt arbeta för en resursanvändning inom planetens gränser.

Delmål

Cirkulära produkt- och materialflöden

Uttag av jungfruliga råvaror i ett linjärt produktions- och konsumtionssystem har en betydande negativ påverkan på klimatet, ekosystemen och den biologiska mångfalden. Genom att VGR övergår till cirkulära produkt- och materialflöden minskar belastningen på ekosystemet samtidigt som produkter och material används mer resurseffektivt. Det skapar även bättre förutsättningar för en tryggare tillgång på material och motståndskraft mot externa störningar.

VGR ska med innovativa arbetsmetoder testa och ändra arbetssätt för att minska

överanvändning av jungfruliga råvaror. VGR ska ställa krav och upphandla material med lägre miljöpåverkan, minska materialförbrukningen där det är möjligt, ersätta engångsprodukter med flergångsalternativ, öka återbruket samt förbättra materialåtervinningen av avfall. På så vis genomför VGR en omställning från linjära till resurseffektiva och giftfria produkt- och materialflöden. Målsättningen är att år 2030 ska prioriterade produktgrupper som förbrukningsmaterial, byggprodukter, inredning, elektriska och elektroniska produkter, textilier, medicin-teknisk utrustning samt scenkonst ingå i ett cirkulärt system.

Tabell 8. Indikatorer och målvärden för delmål Cirkulära produkt- och materialflöden.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel avslutade ombyggnadsprojekt över 10 mnkr som byggt in återbrukade produkter	100 %
Procentuell förändring av inköp av utvalda förbrukningsprodukter (jämförelseår 2021)	-20 %
Andel återbrukade möbler av totala inköp (jämförelseår 2024)	80 %
Procentuell förändring av textilsvinn (jämförelseår 2021)	-20 %
Återbruk av IT-produkter (jämförelseår 2024)	Öka

Delmål

Hållbar kemikalie- och läkemedelsanvändning

Dagens resursutnyttjande är tätt sammankopplat med spridning av farliga kemikalier. Idag finns uppemot 60 000 kemiska ämnen på världsmarknaden. Av den totala volymen kemikalier som omsätts inom EU beräknas över 60 procent vara farliga för hälsa och miljö.

För att skydda människors hälsa och miljön ska VGR:s verksamheter bedriva ett systematiskt kemikaliearbete genom regelbundna inventeringar av kemiska produkter. Vid inköp av nya kemiska produkter ska verksamheterna identifiera och analysera risker kopplade till arbetsmiljö och miljöpåverkan, samt vidta lämpliga skyddsåtgärder.

Substitutionsutredningar ska genomföras för hälso- och miljöfarliga ämnen, där särskilt farliga ämnen¹ successivt ska fasas ut. Vid inköp av nya kemiska produkter ska de alternativ som är mest fördelaktiga ur miljö- och hälsoperspektiv prioriteras.

VGR ska också bedriva ett substitutionsarbete kopplat till kemikalier i varor. Särskilt viktigt är arbetet med att identifiera och fasa ut PFAS-ämnen och PVC.

Läkemedel är en speciell grupp kemiska ämnen, som är byggda för att påverka olika processer i kroppen för att bota eller lindra sjukdom. Det innebär dock att de även påverkar andra djurarter när de får i sig ämnena. Läkemedel består av stabila ämnen vilket gör att de stannar kvar i miljön under lång tid. För att minska den negativa miljöpåverkan från läkemedel ska VGR arbeta förebyggande med befolkningens hälsa och ställa miljökrav vid upphandling. VGR ska också arbeta med hållbar läkemedelsanvändning, göra läkemedelsgenomgångar, skriva ut provförpackningar, ha en säker avfallshantering och uppmuntra patienter att lämna in överblivna läkemedel till apoteken. VGR ska i samverkan med andra regionala aktörer bidra till att minska förekomsten av läkemedelsrester i sjöar och vattendrag.

1 Särskilt farliga ämnen är 1) cancerframkallande, mutagen och reproduktionsstörande, så kallade CMR-ämnen 2) svårnedbrytbara, bioackumulerande och giftiga ämnen, så kallade PBT-ämnen 3) mycket svårnedbrytbara och mycket bioackumulerande ämnen, så kallade vPvB-ämnen och 4) hormonstörande ämnen.

Tabell 9. Indikationer och målvärden för delmål Hållbar kemikalie- och läkemedelsanvändning.

Indikatorer	Målvärde 2030
Kravställande vid upphandling och inköp i enlighet med regionernas kansli för hållbar upphandlings framtagna kemikaliekrav	100 %
Antibiotikaföreskrivning på recept i VGR	≤250 recept/1000 invånare och år
Förekomst av läkemedelsrester i sjöar och vattendrag (jämförelseår 2025)	Minska
Antal ämnen där miljöbedömningar är gjorda i REK-listan (jämförelseår 2025)	Öka

Låg klimatpåverkan

Jordens klimat blir allt varmare. Under den senaste tioårsperioden har den globala medeltemperaturen stigit med 1,3 grader jämfört med 1800-talets andra hälft. FN:s klimatpanel IPCC konstaterar att riskerna med klimatförändringarna ökar i takt med temperaturhöjningen. För att undvika eller mildra allvarliga effekter och störningar för både människor och natur krävs mycket snabba och omfattande utsläppsminskningar.

VGR:s klimatpåverkan behöver minskas kraftigt inom kort tid för att uppnå Parisavtalets mål om att begränsa den globala temperaturökningen till under 2 grader. VGR redovisar sina klimatutsläpp i ett klimatbokslut, i enlighet med Greenhouse Gas Protocol där utsläppen delas in i scope 1, 2 och 3.

Särskilt stora minskningar krävs för de direkta utsläppen, scope 1, som VGR har stor rådgighet över. Målsättningen är att minska de direkta växthusgasutsläppen med 85 procent. Dessa är de utsläpp som VGR äger eller kontrollerar och inkluderar utsläpp från förbrukning av drivmedel från kollektivtrafik, egna persontransporter och lätta lastbilar,

ambulanser, ambulanshelikopter, samt reservkraftsanläggningar. Det innefattar också utsläpp av lustgas, anestesigaser och köldmedialäckage.

Omfattande minskningar krävs även för de indirekta utsläppen, scope 2 och 3, vilka bland annat uppstår från inköp. Dessa står för majoriteten av VGR:s totala växthusgasutsläpp. De indirekta växthusgasutsläppen ska minska med 50 procent till 2030 jämfört med 2020. Dessa omfattar utsläpp från köpta produkter och utrustning, köpta tjänster, finansiella placeringar, arbetspendling, resor, avfallshantering samt inköpt el, värme och kyla. En halvering av dessa utsläpp ligger i linje med vad forskningen bedömer krävs för att nå Parisavtalets mål.

År 2045 ska VGR ha nått netto-noll utsläpp, vilket innebär att inga nettoutsläpp av växthusgaser, varken direkta eller indirekta ska komma från organisationen. Eftersom det inte är möjligt att eliminera alla utsläpp helt, kommer hållbara kompensationsåtgärder som skapar negativa utsläpp att behövas för att balansera kvarvarande utsläpp.

Tabell 10. Indikatorer och målvärden för målet Låg klimatpåverkan.

Indikatorer	Målvärde 2030
Procentuell förändring av VGR:s direkta utsläpp av växthusgaser (jämförelseår 2006/2010)	-85 %
Procentuell förändring i utsläpp av indirekta växthusgasutsläpp (jämförelseår 2020)	-50 %

Delmål

Hållbara transporter och resor

Hållbara transporter och resor är avgörande för att minska klimatpåverkan, eftersom dagens transportsystem till stor del är beroende av fossila bränslen. Hållbara transport- och mobilitetslösningar spelar en central roll i omställningen till ett mer hållbart samhälle, både på individnivå och i samhällsplaneringen.

Genom att främja möjligheten att gå, cykla och åka kollektivt minskar transporternas klimatpåverkan, samtidigt som människors hälsa främjas.

Transporter och resor står för cirka 15 procent av VGR:s totala klimatpåverkan. För att minska utsläppen ska VGR:s egna och köpta transporter ske med fossilfria drivmedel och med logistiklösningar som styr mot ett minskat transportarbete. Målsättningen 2030 är att VGR:s transporter är fossilfria samt att andelen hållbara resor med gång, cykel och kollektivtrafik har ökat, medan resor med flyg och egen bil i tjänst har minskat. VGR ska arbeta för att anställda och de som besöker VGR:s verksamheter ska ha goda förutsättningar att resa hållbart och fossilfritt.

Tabell 11. Indikatorer och målvärden för delmål Hållbara transporter och resor.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel fossilfria transporter:	
- Drivmedel egna personbilar	
- Drivmedel egna lätta lastbilar	
- Drivmedel egna ambulanstransporter	100 %
- Drivmedel köpta godstransporttjänster	
- Drivmedel för kollektivtrafiken	
- Totalt	
Procentuell förändring av antal flygresor i tjänst (jämförelseår 2016)	-80 %
Procentuell förändring av antal körda kilometer med privat bil i tjänst (jämförelseår 2016)	-80 %
Andel hållbar arbetspendling	60 %

”

Genom att främja möjligheten att gå, cykla och åka kollektivt minskar transporternas klimatpåverkan, samtidigt som människors hälsa främjas.

Delmål

Klimat- och energieffektiv verksamhet

Användningen av energi, digitala tjänster, livsmedel, läkemedel, medicinska gaser, medicinteknisk utrustning och sjukvårdsprodukter står för en betydande del av VGR:s växthusgasutsläpp. De största utsläppen kommer från de stora flödena av material- och förbrukningsprodukter. I VGR står inköp och resursförbrukning för cirka 65 procent av den totala klimatpåverkan. Klimatpåverkan från förbrukningsprodukter ska halveras till 2030.

Livsmedelssektorn står för 20–30 procent av de globala utsläppen. Val av råvaror har en stor påverkan på VGR:s klimatutsläpp. Måltider ska planeras och tillagas så att klimatpåverkan minskar. Att producera mat som tillagas och sedan inte äts upp bidrar också till onödig klimatpåverkan. Matsvinnet i egen verksamhet ska minska med 50 procent och insatser för att minska svinnet tidigare i leverantörskedjan ska göras till 2030.

Nybyggnation, renovering, ombyggnation och förvaltning av byggnader står för stora utsläpp av växthusgaser från material och energianvändning. Klimatpåverkan kommer från utvinning, tillverkning och transport av

material som byggs in i byggnader. Klimatpåverkan från byggmaterial och byggprocess ska halveras till 2030.

Energianvändningen ska mer än halveras till 2030 jämfört med 1995. 2011 fattades beslut om att halvera energianvändningen och arbetet har sedan dess bedrivits framgångsrikt genom energieffektiviseringar i byggnation och drift. Arbetet bedrivs genom fortsatta investeringar, effektiviseringar, ökad installation av solel, energilagring och storskalig värmeåtervinning. En minskad energianvändning bidrar även till en robustare organisation.

VGR ska minska verksamheternas klimatpåverkan och bidra till en klimatomställning. Genom att utveckla nya arbetssätt, främja innovation och använda resurser mer effektivt skapas klimateffektiva verksamheter. För att minska VGR:s utsläpp av växthusgaser är hälso- och sjukvårdens bidrag avgörande. Detta ska nås genom att arbeta förebyggande med befolkningens hälsa, men också genom att testa nya arbetssätt, att upphandla och köpa in produkter med lägre klimatpåverkan samt utveckla cirkulära system.

Tabell 12. Indikatorer och målvärden för delmål Klimat- och energieffektiv verksamhet.

Indikatorer	Målvärde 2030
Procentuell förändring av koldioxidutsläpp av utvalda förbrukningsprodukter (jämförelseår 2021)	-50 %
Procentuell förändring av klimatpåverkan från medicinska gaser (jämförelseår 2009)	-85 %
Klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid, kg CO ₂ e per måltid	0,5
Procentuell förändring av matsvinn (jämförelseår 2013)	-50 %
Klimatpåverkan vid nybyggnation kg CO ₂ e/m ² nybyggd yta	220
Energianvändning i egna lokaler (kWh/m ²)	132
Produktionskapacitet solel (GWh/år)	10

Delmål

Klimatanpassad verksamhet

Klimatförändringar leder till fler extremväderhändelser som översvämningar, torka, skogsbränder och värmeböljor. Genom att anpassa samhällen, infrastruktur och bebyggda miljöer minskar risken för allvarliga skador. Klimatanpassning är åtgärder som ska skydda miljö samt människors liv, hälsa och egendom när klimatet förändras. VGR:s verksamheter behöver anpassas för att minska risker och sårbarheter som rör mark, vatten och bebyggelse. VGR:s breda samhällsuppdrag innebär ett särskilt ansvar för att säkerställa beredskap och ett samordnat arbete för att hantera nya folkhälso- och miljöutmaningar till följd av ett förändrat klimat.

VGR ska planera, investera, utforma samt bygga byggnader, anläggningar och infrastruktur som klarar klimatförändringarnas effekter, såsom ökad nederbörd, högre temperaturer och extrema väderhändelser. Det handlar om att förebygga skador genom hållbara konstruktioner, förbättrad dränering, grönstruktur och andra lösningar som minskar risken för översvämning och

värmeböljor. Det handlar även om att identifiera och minimera onödig förbrukning av vatten för att vara bättre rustade för perioder av vattenbrist.

För hälso- och sjukvården innebär klimatanpassningen insatser och åtgärder för att begränsa sårbarheten för effekterna av klimatförändringarna och dess påverkan på hälsan. Det inkluderar åtgärder för att förebygga värmerelaterade sjukdomar, spridning av klimatrelaterade smittsamma sjukdomar, samt hantering av luftföroreningar och psykisk ohälsa kopplat till klimatstress. Genom att integrera hälsoperspektivet i klimatanpassningen skapas mer robusta samhällen där både miljö och människors välmående prioriteras.

VGR ska identifiera särskilt sårbara riskgrupper som riskerar att drabbas särskilt hårt av klimatförändringar. Klimatanpassningsarbetet ska inte fördjupa existerande orättvisor, inte skapa nya orättvisor och kompensera för eventuella orättvisor som skapas.

Tabell 13. Indikatorer och målvärden för delmål Klimatanpassad verksamhet.

Indikatorer	Målvärde 2030
Vattenförbrukning (l/m ² BRA) (jämförelseår 2024)	Minska

Främjad biologisk mångfald

Biologisk mångfald innebär en variationsrikedom bland levande organismer och ekosystem. Det innefattar en mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem. Den internationella plattformen för biologisk mångfald (IPBES) fastslår att biodiversiteten i världen minskar i en snabbare takt än tidigare och pekar ut fem negativa drivkrafter bakom förlusten; förstörda livsmiljöer, exploatering av arter genom fiske, jord- och skogsbruk, klimatförändringar, invasiva arter och föroreningar.

En hög biologisk mångfald är en förutsättning för att naturen ska kunna leverera de funktioner och nyttor som människor får av naturen. Dessa kallas ekosystemtjänster och är till exempel att naturen renar vatten och luft, insekter pollinerar grödor, att mikro-

organismer och maskar gör jorden bördig och att hälsan förbättras av naturvistelser.

Inom VGR finns bred kompetens och verksamhet inom biologisk mångfald. Genom samarbeten och forskning bedrivs ett omfattande och framgångsrikt arbete bland annat inom Göteborgs Botaniska trädgård, Naturbruksförvaltningen och Göteborgs naturhistoriska museum. Arbetet syftar till att främja biologisk mångfald, minska förlusten av den biologiska mångfalden och öka förståelsen för vikten av ett hållbart nyttjande av ekosystemtjänster. Regional utveckling arbetar för att öka kunskap och samverkan med externa aktörer som verkar inom Västra Götaland för att främja biologisk mångfald i jord- och skogsbrukslandskapet.

”

Biologisk mångfald innebär en variationsrikedom bland levande organismer och ekosystem.

Delmål

Främjad biologisk mångfald vid markanvändning

Som en av Sveriges största fastighetsägare är VGR starkt beroende av biologisk mångfald och de ekosystemtjänster som naturen tillhandahåller. Dessa är exempelvis temperaturreglering, dagvattenhantering och råvaror för byggnation, men också attraktiva, funktionella och hälsofrämjande grönytor. Med det omfattande fastighetsbeståndet följer också ett stort ansvar och en unik möjlighet att främja den lokala biologiska mångfalden och nyttja ekosystemen hållbart. VGR ska exempelvis bevara och plantera träd och annan vegetation, tillföra vattenmiljöer, tillföra boplatser för insekter och smådjur och bekämpa invasiva arter. Vidare ska VGR analysera och motverka ljusföroreningar som påverkar arter negativt.

Detta ska ske genom att identifiera och utveckla åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden och ekosystemen i långsiktig förvaltning i utemiljöplaner för fastigheter. VGR ska identifiera och främja de biologiska värdena på fastigheter i skötselplaner och drift. I investeringsprojekt som påverkar markanvändningen ska grönytefaktorn användas för att identifiera och utveckla de biologiska värdena. Grönytefaktorn är ett planeringsverktyg som syftar till att öka andelen flerfunktionella grönytor genom att arbeta med sociala värden, biologisk mångfald och klimatanpassning.

Tabell 14. Indikatorer och målvärden för delmål Främjad biologisk mångfald vid markanvändning.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel bygg- och anläggningsprojekt som använder grönytefaktorn	100 %
Andel bygg- och anläggningsprojekt som ökat grönytefaktorn	100 %

Delmål

Hänsyn till biologisk mångfald vid val av varor och tjänster

Över hälften av den globala förlusten av biologisk mångfald beror på förändrad mark- och vattenanvändning och överutnyttjande av naturresurser. Den biologiska mångfalden är avgörande för en hållbar och robust livsmedelsproduktion. VGR ska välja livsmedelsråvaror som bidrar positivt till den biologiska mångfalden och en hållbar markanvändning i Västra Götaland, Sverige och internationellt. Livsmedel som VGR använder ska ha en hög andel ekologiskt och vara regionalt producerade. Fisk som serveras ska komma från hållbara bestånd¹.

Genom att ställa krav vid upphandling av varor och tjänster som till exempel livsmedel, drivmedel, hälso- och sjukvårdsprodukter, byggmaterial och textilier kan VGR främja ett hållbart nyttjande av ekosystemtjänster och bevara den biologiska mångfalden. Genom att minska användning och öka återbruk av material minskar efterfrågan på råmaterial och därmed hälso- och miljörisker som är kopplade till materialutvinning.

¹ Fisken ska vara msc- eller kravmärkt. Saknas märkning ska produkten inte vara rödlistad enligt Världsnaturfondens WWF:s fiskguide.

Tabell 15. Indikatorer och målvärden för delmål Hänsyn till biologisk mångfald vid val av varor och tjänster.

Indikatorer	Målvärde 2030
Andel ekologiska livsmedel	60 %
Andel regionalt producerade livsmedel av utvalda kategorier	45 % primärproducerat 50 % förädlade
Kravställande med avseende på biologisk mångfald vid inköp av prioriterade produkter	100 %

Hållbarhet för varje människa och för vår planet

Läs mer om Västra Götalandsregionens
hållbarhetsmål: www.vgregion.se/hallbarhet

2025-09-25

Diarienummer RS 2025-03312

Diarienummer RS 2025-03313

Remissbrev

Förslag till Hållbarhetspolicy och Hållbarhetsmål 2030

En översyn av Miljöpolicy för Västra Götalandsregionens egna verksamheter, Miljömål 2030 och Mål för social hållbarhet 2030 har genomförts. Inriktningen för översynen har varit att bredda nuvarande miljöpolicy till en hållbarhetspolicy, ta fram ett samlat måldokument för hållbarhetsarbetet, behålla de sex övergripande hållbarhetsmålen till 2030 samt att aktualitetspröva delmålen.

Regionfullmäktige beslutar om övergripande policy, mål och delmål samt indikatorer för regionövergripande uppföljning. Nämnder och styrelser tillämpar, prioriterar och konkretiserar för sin förvaltning och bolag. Förslag till Hållbarhetspolicy och Hållbarhetsmål 2030 är regionövergripande styrdokument för Västra Götalandsregionens hållbarhetsarbete och gäller för samtliga nämnder och styrelser, förvaltningar och bolag. Dessa kommer efter beslut i regionfullmäktige att ersätta nuvarande Miljöpolicy för Västra Götalandsregionens egna verksamheter, Miljömål 2030 och Mål för social hållbarhet 2030.

Förslag till Hållbarhetspolicy anger ambitionen för Västra Götalandsregionens hållbarhetsarbete och innehåller styrande principer. Förslag till Hållbarhetsmål 2030 innehåller en sammanhållen målstruktur bestående av sex hållbarhetsmål med tillhörande delmål och regionövergripande indikatorer. Förslaget omfattar samtliga tre dimensioner av hållbarhet, ekonomisk, social och ekologisk. Den ekonomiska dimensionen av hållbarhet, det vill säga styrning och ledning för hållbarhet samt regionövergripande hållbarhetsområden har tydliggjorts i förslaget.

Förslagen har tagits fram i dialog med förvaltningar och bolag samt med det civila samhället genom regionstyrelsens beredning för mänskliga rättigheters fem samråd. Synpunkter från dialoger har varit värdefulla underlag i översynsprocessen, liksom erfarenheter från genomförande, analyser och uppföljning av nuvarande mål.

Remissversionen är ett tjänstepersonsförslag. Efter att inkomna remissvar har hanterats kommer ärendet att beredas politiskt av hållbarhetsutskottet inför beslut i regionfullmäktige med målsättning maj 2026.

Remisshandlingar

- Remissbrev VGR med sändlista (det här brevet)
- Förslag till Hållbarhetspolicy
- Svarsformulär remiss Hållbarhetspolicy VGR
- Förslag till Hållbarhetsmål 2030
- Svarsformulär remiss Hållbarhetsmål 2030 VGR

Ovanstående handlingar finns tillgängliga på:

Hållbarhet – för varje människa och för vår planet - Västra Götalandsregionen

Remissen omfattar två ärenden. Vi ber därför remissinstanserna att lämna två separata remissvar, ett för respektive ärende, genom att fylla i de bifogade svarsformulären. Ett remissvar för förslag till Hållbarhetspolicy och ett remissvar för förslag till Hållbarhetsmål 2030.

Praktisk information

Vi önskar era remissvar **senast 31 december 2025**. Svaren skickas till:
regionstyrelsen@vgregion.se

Observera att remissen omfattar två ärenden:

- Förslag till Hållbarhetspolicy (RS 2025-03312)
- Förslag till Hållbarhetsmål 2030 (RS 2025-03313)

Ange i ämnesraden gällande förslag till Hållbarhetspolicy "Remissinstans – Remissvar Hållbarhetspolicy, RS 2025-03312". Ange även en kontaktperson för ert remissvar.

Ange i ämnesraden gällande förslag till Hållbarhetsmål 2030 "Remissinstans – Remissvar Hållbarhetsmål 2030, RS 2025-03313". Ange även en kontaktperson för ert remissvar.

Frågor under remissperioden kan ställas till:

johanna.harsmar@vgregion.se

Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut. En samlad bild av remissvaren kommer presenteras på:

Hållbarhet – för varje människa och för vår planet - Västra Götalandsregionen

Med vänlig hälsning,

Viveca Reimers
Hållbarhetschef, Västra Götalandsregionen

Sändlista

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden
Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden
Styrelsen för Närhälsan
Styrelsen för Regionhälsan
Styrelsen för Habilitering & Hälsa
Styrelsen för Hälsan och Stressmedicin
Styrelsen för Folk tandvården
Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Styrelsen för Skaraborgs Sjukhus
Styrelsen för Sjukhusen i väster
Styrelsen för NU-sjukvården
Styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus
Delregionala nämnder (5st)
Patientnämnderna

Miljö- och regionutvecklingsnämnden
Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård
Styrelsen för folkhögskolorna
Styrelsen för naturbruk
Styrelsen för Turistrådet Västsverige AB

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden
Styrelsen för Västtrafik AB

Kulturnämnden
Styrelsen för kulturutveckling
Styrelsen för Film i Väst AB
Styrelsen för GöteborgsOperan AB
Styrelsen för Göteborgs Symfoniker AB
Styrelsen för Regionteater Väst AB

Styrelsen för fastighet, stöd och service
Styrelsen för logistik

Organisationer som är representerade i beredningen för mänskliga rättigheters fem samråd;
Samrådet för mänskliga rättigheter
Samrådet för nationella minoriteter
Samrådet för funktionshinder
Samrådet för hbtqi
Samrådet för barnrätt

För kännedom till koncernstabsledningen och partierna som är representerade i regionfullmäktige.

Diarienummer RS 2025-03313

Svarsformulär remiss Hållbarhetsmål 2030 (VGR)

Övergripande frågeställningar och synpunkter på innehåll i Hållbarhetsmål 2030	
Skapar Hållbarhetsmål 2030 förutsättningar för er att förstärka ett hållbart genomförande av er verksamhet?	
Omhändertar Hållbarhetsmål 2030 aktuella hållbarhetsutmaningar och förändringar i omvärlden?	
Utifrån ert perspektiv, hur kan genomförandet av målen förstärkas?	
Vilket stöd behöver er förvaltning/bolag för att nå Hållbarhetsmål 2030?	
Synpunkter på måldokumentets innehåll och målstruktur	
Synpunkter på avsnittet ansvarsfull styrning	

Synpunkter på hållbarhetsmål och delmål	
Hälsa och välbefinnande	Övergripande synpunkter
	Synpunkter på delmålet <i>Barnens rättigheter tillgodoses</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Hälsofrämjande och förebyggande verksamhet</i>
Jämlikhet och lika rättigheter	Övergripande synpunkter
	Synpunkter på delmålet <i>Jämlik och jämställd verksamhet fri från diskriminering</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Inkluderande och normmedveten information</i>
Tillit, trygghet och delaktighet	Synpunkter på delmålet <i>Fysiskt tillgängliga miljöer och lokaler</i>
	Övergripande synpunkter
	Synpunkter på delmålet <i>Delaktighet och dialog med dem som berörs</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Frihet från våld, hot och kränkningar</i>

Resurseffektivt och giftfritt	Övergripande synpunkter
	Synpunkter på delmålet <i>Cirkulära produkt- och materialflöden</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Hållbar kemikalie- och läkemedelsanvändning</i>
Låg klimatpåverkan	Övergripande synpunkter
	Synpunkter på delmålet <i>Hållbara transporter och resor</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Klimat- och energieffektiv verksamhet</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Klimatanpassad verksamhet</i>
Främjad biologisk mångfald	Övergripande synpunkter
	Synpunkter på delmålet <i>Främjad biologisk mångfald vid markanvändning</i>
	Synpunkter på delmålet <i>Hänsyn till biologisk mångfald vid val av varor och tjänster</i>
Övriga synpunkter	